

Zakaj je potrebna solidarnost med ljudmi?

Že vse leto dobivam ogorčena pisma upokojencev, ki lani in letos niso dobili regresa, češ, zakaj dobivajo regres tisti, ki niso delali polne delovne dobe, oni pa ne. Pogosto slišim krivične obtožbe, da tisti z nizkimi pokojninami sploh niso hoteli delati, da so bili pijanci. Tale in podobne ocene pa so zelo krivične, saj smo bili dvajset let priče prisilnim upokojitvam, da o invalidskih upokojitvah sploh ne govorim in res samo mimogrede - alkoholizem je socialna bolezen. Presečena sem bila, ko sem v statistiki ZPIZ našla podatek, da je povprečen invalid vplačeval za pokojnino skoraj 30 let!

Najnižja pokojnina za polno delovno dobo je 435 evrov. Več kot 200 tisoč upokojencev ima nižje pokojnine od 600 evrov, od tega jih je vsaj 100 tisoč plačevalo polno pokojninsko dobo za pokojnino, ki se zdaj giblje od 435 do 600 evrov! Ti si vsekakor zaslužijo, da dobijo tudi v času hude finančne stiske države, v katero so nas pahnili domači in tuji pogoltnježi, vsaj še regres, saj so kljub polni delovni dobi pristali na robu revščine. Za 160 tisoč preostalih upokojencev, ki imajo pokojnine nižje od 400 evrov, pa je regres samo majhen, a nujen obliž na rane, ki jim jih je prizadejala revščina, ne da bi bili sami kaj krivi za to.

Slišim, da nekateri, za katere vem, da imajo bodisi visoke plače ali visoke pokojnine, govorijo, da je s 400 evri mogoče preživeti. Vse, ki to trdijo, pozivam, naj si vzamejo pet minut časa, pogledajo svoje mesečne stroške in poskusijo izračunati, katere bi pokrili s 400 evri. Seveda bodo hitro odgovorili, da imajo vendar ljudje še druge dohodke, kmetije njive in posestva, drugi hiše in stanovanja. A žal ne enega ne drugega ni mogoče jesti. In še ena resnica je: čim manjšo pokojnino ima človek, tem večja je verjetnost, da nima nič drugega kot samo ta prihodek.

Solidarnost je v kapitalizmu veliko bolj potrebna kot v socializmu. Pred bankrotom, izgubo delovnega mesta, pred boleznijo v zdravstvenem sistemu, ki daje prednost tistim, ki lahko (do) plačajo, v zdajšnjem sistemu ni nihče varen, tudi ti ne, ki so danes bogati ali imajo dobre službe. Naše otroke smo dolžni obvarovati življenjskih katastrof. Zato: kdo jih bo naučil medsebojne solidarnosti, ki jim edina lahko pomaga pri preživetju, če jih tega ne bomo naučili mi, njihovi starši? Jo še poznamo?

Kot pri vseh zadevah, gre tudi pri medsebojni solidarnosti za zelo osebno noto. Če bom danes jaz solidaren s temi, ki so v stiski, je veliko večja verjetnost, da bodo drugi solidarni z menoj, če se bom v njej znašel tudi sam. Razmislite ...

Mateja Kožuh Novak

vsebina

Mateja Kožuh Novak v OZN	2
Stališča ZDUS do predloga Zakona o zdravstveni dejavnosti	3
O dosežkih ZDUS na področju zakonodaje	7
Zakon o urejanju trga dela	11
Gozdni vrt	12
Vzajemna zavaja	15
S terena	16

S seje UO ZDUS v prenovljeni sejni dvorani. (Str. 18)

Mateja Kožuh Novak v OZN

»V Sloveniji je nova oblast po demokratičnih spremembah potisnila na stran starejše politike in gospodarstvenike, ki so dotlej dokaj uspešno razvijali slovensko družbo. Po dvajsetih letih vladanja mladih, nadebudnih, pa neizkušnih politikov so rezultati več kot jasni: recesija v Sloveniji je globlja kot v sosednjih državah.

Starejši v Sloveniji smo zelo resno vzeli priporočila Madridske konference o staranju, ki jo je organizirala OZN leta 1993. Strokovnjaki, člani ZDUS, so MDDZS dvakrat pomagali napisati poročilo o uresničevanju madridskih ciljev, napisali smo za celo knjigo priporočil slovenski vladi, kako naj se loti vprašanja hitrega naraščanja števila starejših. Zgodilo pa se je zelo malo. Ni nam uspelo, da bi vlada ustanovila urad za starejše. Kakovost življenja starejših pada že 13 let, saj je bilo razmerje med povprečno plačo in povprečno pokojnino leta 2000 75 odstotkov, zdaj pa je padlo na 59 odstotkov. Starejši sodijo med najbolj ogrožene skupine prebivalstva, med njimi pa so najbolj ogrožene starejše ženske, ki živijo same, saj kar polovico vseh ogroža revščina.

V Sloveniji je 5 odstotkov starejših v domovih za starejše. V zadnjem letu opažamo, da starejši odhajajo iz domov, saj 80 odstotkov vseh s svojo pokojnino ne more plačati domskega varstva, številni brezposelni in slabo plačani otroci pa domskega varstva ne morejo sofinancirati staršem.

Dostop starejših do zdravstvenega varstva se slabša iz leta v leto. Deloma je vzrok za to nenadzorovano prepletanje javnega in zasebnega zdravstva, kar podaljšuje

čakalne vrste za tiste, ki ne morejo (do)plačevati storitev, zadnje čase pa se bojimo, da v zdravstvenih ustanovah zaradi finančne stiske odrivajo starejše paciente in jim podaljšujejo čakalne dobe za diagnostiko in terapijo.

To so razlogi, da v Sloveniji podpiramo mednarodno konvencijo o človekovih pravicah, saj nam bo pomagala, da se bodo načrtovalci razvoja resneje lotili problematike staranja prebivalstva.

Starejši ljudje lahko in hočemo polno prispevati k razvoju slovenske družbe, potrebujemo le okolje, ki sprejema naše predloge in spoštuje človekove pravice starejših. Ni nujno, da bo konvencija prinesla dodatne stroške državi. V Sloveniji potrebuje samo 15 odstotkov starejših od 69 let občasno pomoč okolja za samostojno življenje in samo 5 odstotkov jih potrebuje stalno, torej 24-urno pomoč. To so podatki iz našega projekta Starejši za starejše, ki v Sloveniji teče že 10 let.

In končno, spoštovane predstavnice in predstavniki delegacij držav članic OZN, ne pozabite, da v času hitrega naraščanja števila starejših ob tem, ko prisluhnete izkušnjam in modrosti nas, ki zdaj doživljamo starost, zagotavljate tudi sebi boljše življenjske razmere. Mi odhajamo, vi prihajate v starost. Naredite svoj prehod v starost lažjega, kot smo ga imeli mi!

V Sloveniji imamo zelo moder pregovor: ti očeta do praga, sin tebe čez prag. Ob tem se kaže zamisliti.«

*dr. Mateja Kožuh Novak, predsednica ZDUS
(Iz govora na 4. sestanku delovne skupine za staranje v OZN,
New York, 12. do 16. avgust 2013)*

Stališča ZDUS do predloga Zakona o zdravstveni dejavnosti

1.

Predlog Zakona o zdravstveni dejavnosti načelno podpiramo, ker v okvirnih usmeritvah sledi tudi našemu pogledu na nadaljnji razvoj javnega zdravstvenega sistema.

Naše usmeritve so naslednje:

- Zavzemamo se za krepitev razvoja javnega zdravstvenega sistema, solidarnega, pravičnega, dostopnega in kakovostnega, ker je to v skladu z našo ustavno opredelitvijo, da je Slovenija socialna država.
- Omogočiti je potrebno razvoj javne zdravstvene dejavnosti, ki je namenjena ljudem in zadovoljevanju njihovih potreb in vključuje civilno družbo v pomembne odločitve v zvezi z načrtovanjem in izvajanjem javne zdravstvene dejavnosti.
- Opredeliti je potrebno jasno in nedvoumno določena področja javne zdravstvene dejavnosti, ki so bila v preteklosti neustrezno urejena in so povzročala slabšo učinkovitost, uspešnost in dostopnost zdravstvene dejavnosti.
- Izvesti je potrebno takojšnjo stabilizacijo in izboljšanje javnega zdravstvenega sistema, da bodo lahko ljudje v čim večji meri uresničevali svojo človekovo pravico do zdravja.

2.

Od zakonodajalca pričakujemo, da bo v nadaljnjih postopkih priprave zakona in podzakonskih aktov še v večji meri vgradil stališče, da sta zdravje in javni zdravstveni sistem eni najpomembnejših vrednot naše družbe, da zdravje in zdravstveno varstvo razume kot temeljni človekovi pravici, ki mora biti zagotovljena vsem našim prebivalcem in prebivalcem za razliko od drugih zdravstvenih sistemov, ki ju v celoti ali deloma obravnavajo kot tržno blago.

3.

Zaradi zaostrenih družbenih in ekonomskih razmer, ki močno ogrožajo naš javni zdravstveni sistem, pristajamo na postopno sprejemanje zdravstvene zakonodaje. Obžalujemo, da je zdravstvena politika zamudila primeren čas, ko bi lahko s širokim soglasjem izvedla zdravstveno reformo in celovito uredila zdravstveno zakonodajo, od izdelave strateškega dokumenta s cilji in akcijskim načrtom do celovitega zdravstvenega zakonika, ki bi urejal tako financiranje kot organiziranost javnega zdravstvenega sistema, s posebnim poudarkom na krepitvi zdravja prebivalstva.

4.

K pripravljene predlogu imamo več pripomb in dopolnilnih predlogov. Zavzemamo se predvsem, da se zakonsko gradivo čim bolj konkretizira v izvedbi, po nosilcih in rokih ter tudi glede pooblastil in odgovornosti za njihovo uresničenje.

Izpostavljamo naslednja področja:

- definicija in vrste zdravstvene dejavnosti;
- določitev mreže javne zdravstvene dejavnosti;
- dejavnosti primarnega zdravstvenega varstva;
- pomen področja javnega zdravja;
- uzakonitev delovnih normativov in standardov kakovosti;
- povezovanje dejavnosti posamezne ravni in sodelovanje med ravnmi;
- vloga države in lokalnih skupnosti pri delovanju javne zdravstvene dejavnosti in pogojev za njeno delovanje;
- podeljevanje koncesij, opravljanje dopolnilne (zasebne) dejavnosti pri istih in drugih izvajalcih javne zdravstvene dejavnosti;
- zdravstveni svet, združenja izvajalcev zdravstvenih storitev, njihova vloga v sistemu;
- upravljanje z javnimi zdravstvenimi zavodi;
- vplivanja in soodločanje uporabnikov zdravstvenih storitev (civilne družbe) na delovanje javne zdravstvene dejavnosti in
- izvajanja nadzora in sankcioniranje prekrškov.

5.

Nujno potrebno je natančno definirati zdravstveno dejavnost, da se ustvari pravilno razumevanje tega področja. Le tako lahko omogočimo, da pride do ustreznega premisleka, katere naloge in opravila dejansko sodijo oziroma ne sodijo v zdravstveno dejavnost oz., da določimo, do kje segajo pravice iz zdravstvenega zavarovanja, kaj naj se financira iz zdravstvene blagajne in kaj ne (1. čl.: raziskovalna, pedagoška dejavnost, socialno varstvene pravice, informatika, vzdrževanje objektov, zagotavljanje pogojev nastanitve ...).

ZDUS

Obiskujte strani www.zdus-zveza.si

To je potrebno tudi zato, da se prekine pogosto manipuliranje z določitvijo »košarice zdravstvenih pravic«, v katero morajo biti vključene nedvomno vse zdravstvene pravice oz. izključene vse druge obveznosti, ki niso zdravstvene storitve, pa se plačujejo iz zdravstvene blagajne. V zakonu je potrebno navesti vse zdravstvene dejavnosti, ki se izvajajo v naši državi (10. čl.).

6.

Določitev mreže javne zdravstvene dejavnosti (na vseh treh ravneh) je pogoj, da lahko načrtujemo in usmerjamo razvoj javne zdravstvene dejavnosti, da je učinkovita, uspešna in racionalna. Predlagamo, da se v prehodnih določbah določi, da se mreža zdravstvene dejavnosti na primarni ravni določi v posebnem podzakonskem aktu, ki se sprejme istočasno s predlaganim zakonom. Za zagotovitev širše odgovornosti za razvoj zdravstvene dejavnosti bi se lahko uvedel sistem, da se v postopku določitve mreže na sekundarni in terciarni ravni ter dopolnjevanja mreže na primarni ravni, vključita po načelu partnerstva tudi ZZZS in novo oblikovano Združenje izvajalcev javne zdravstvene dejavnosti.

7.

Med temeljne dejavnosti zdravstvenega doma sodi tudi mentalno zdravstvena dejavnost, saj je velikega pomena za krepitev zdravja in celostno obravnavo bolnikov. Na primarno raven pa niti izjemoma ne sodi specialistična ambulantna dejavnost sekundarne ravni, ker je to v nasprotju s konceptom primarne ravni (28. čl.). Lahko pa jo lokacijsko umestimo v bližino izvajanja dejavnosti primarne ravni (v zdravstveni dom) zaradi večje dostopnosti za ljudi in za boljše sodelovanje med ravnmi. Izraz »specialistična ambulantna dejavnost« je zastarel pojem, ki ne odgovarja dejanskemu stanju, saj so v slovenskem zdravstvenem sistemu vsi nosilci zdravstvene dejavnosti specialisti (od družinskih zdravnikov do anesteziologov).

8.

Področje javnega zdravja je izrednega pomena za načrtovanje, izvajanje in vrednotenje našega javnega zdravstvenega sistema (to dejstvo ni bilo priznано, kar je po našem mnenju eden bistvenih vzrokov, da zdravstvena politika desetletje ni zmožna izvesti zdravstvene reforme), zato mora biti dejavnost »priprave strokovnih podlag za oblikovanje zdravstvene politike« izrecno opredeljena in uvrščena med dejavnosti povezane z javnim zdravjem.

9.

Potrebno je uzakoniti delovne normative in standarde kakovosti na državni ravni (ne samo na ravni posameznega izvajalca kot to določa 229. čl.), ki veljajo za izvajalce v

javnem zavodu in za koncesionarje. To je potrebno, da se odpravijo razlike v opravljenem delu različnih izvajalcev, da se uvede nagrajevanje urejene organizacije dela, kakovosti, varnosti in plačila za opravljeno delo.

10.

Za doseglo boljše funkcionalne, strokovne in ekonomske povezanosti je potrebno spodbujati (ne samo omogočati) združevanje več zdravstvenih domov in lekarn, ki predstavljajo zdravstveno dejavnost na primarni ravni. Temu lahko rečemo določena oblika regionalizacije zdravstvene dejavnosti, kjer bi bili izvajalci bolj povezani in zavezani programu zdravstvenega varstva na območju, kjer bi organizirali skupne administrativne, informacijske, računovodske in nabavne in druge službe. S tem bi tudi učinkovito posegli v odpravo sedanje prevelike razdrobljenosti javne zdravstvene dejavnosti. Enaki razlogi za povezovanja veljajo tudi za izvajalce na sekundarni ravni. Za krepitev regijskega načrtovanja in odločanja pa je potrebno okrepiti tudi sodelovanje med izvajalci posamezne ravni.

11.

Vloga, pooblastila, odgovornosti in obveznosti (tudi finančne) ustanovitelja bi morale biti v zakonu jasneje in določeneje definirane. Med temi je potrebno posebej izpostaviti zagotavljanje materialnih pogojev za izvajanje javne dejavnosti kot dejavnosti splošnega družbenega pomena na lokalni ali državni ravni ter nadzora nad delovanjem zdravstvene dejavnosti v javnih zavodih in pri koncesionarjih. Zagotavljanje pogojev za opravljanje zdravstvene dejavnosti, med katere sodijo tudi kadrovske zmogljivosti (specializacije), je naloga države in se zato mora financirati iz proračuna.

12.

V organih upravljanja javnih zavodov morajo sodelovati tudi predstavniki javnosti oz. civilne družbe. Ti morajo biti dejanski predstavniki zavarovancev, ki aktivno delujejo v nevladnih organizacijah na zdravstvenem področju. Večja vloga predstavnikov uporabnikov oz. civilne družbe pri upravljanju javnih zavodov bo prispevala k zahtevani »podjetizaciji« javnih zavodov, ki pomeni nenehno spremljanje doseganja ciljev in standardov in ne zgolj izpolnjevanja pravil, kot tudi k zavezi za nenehno izboljševanje kakovosti storitev, uveljavljanje intenzivnega nadzora ter uvedbo sistema zaposlovanja, napredovanja in nagrajevanja dosežkov zaposlenih. Natančno mora biti opredeljen tudi postopek imenovanja predstavnikov zavarovancev v svete javnih zdravstvenih zavodov.

13.

Zasebno (dopolnilno) dejavnost izvajalcev v mreži javne zdravstvene dejavnosti je potrebno preprečiti. Javna in zasebna (dopolnilna) dejavnost morata biti povsem ločeni, zato lahko javni zavodi in koncesionarji pridobijo le dovoljenje za izvajanje zdravstvene dejavnosti v mreži javne zdravstvene dejavnosti (12. čl.).

Zasebna (dopolnilna) dejavnost pri istem delodajalcu se lahko izjemoma dovoli le pod točno določenimi pogoji (če

ZDUS

Obiskujte strani www.zdus-zveza.si

to že določa ustanovitveni akti javnega zavoda, če ima izvajalec zato potrebne zmogljivosti, ki niso potrebne za izvajanje javne dejavnosti in, če zaradi tega ne prihaja do prelivanja javnih sredstev in virov v zasebno dejavnost in zaslužke), točno določenim nadzorom in pod sankcijami morebitnih prekrškov. Za storitve iz obveznega zdravstvenega zavarovanja to velja le na podlagi pogodb s tujimi partnerji in pacienti ter za tujce, ki poravnajo sami stroške zdravljenja.

Zakon mora določiti, da dohodek iz opravljanja zasebne zdravstvene dejavnosti v javnem zavodu ni dohodek in zaslužek posameznega izvajalca, temveč javnega zavoda in je namenjen za njegov razvoj. Delo je lahko opravljeno v okviru rednih delovnih obveznosti zaposlenih ali v obliki nadurnega dela. Vsako drugačno ravnanje bi moralo biti prepovedano in sankcionirano.

Prav tako ni dopustno izvajanje dopolnilne zdravstvene dejavnosti pri drugem izvajalcu zdravstvene dejavnosti oz. dajanje soglasja zaposlenim v matičnem javnem zavodu za opravljanje zdravstvene dejavnosti v drugem javnem zavodu, pri koncesionarju ali pri zasebnem izvajalcu zdravstvene dejavnosti (200. čl.). Potrebe po zaposlovanju pri več izvajalcih zdravstvene dejavnosti je potrebno urediti s sklepanjem pogodb med samimi izvajalci zdravstvene dejavnosti.

14.

S predvidenim koncesijskim aktom se vnaša tudi na področje podeljevanje koncesij nov red. Koncesije se podeljujejo le, kadar javni zavod ne more (in ne noče!) zagotoviti potrebnih zmogljivosti. Kandidat za podelitev koncesije se izbere na podlagi javnega razpisa (63. čl.). Zakon mora določiti, da se koncesija podeli za povsem jasno definirano področje in območje. Koncesija se podeli za dobo 7 let (enako kot za licenco), z možnostjo podaljšanja, če še obstaja javni interes oz. interes uporabnikov. Med razloge za prenehanje koncesije je potrebno zapisati tudi upokojitev (91. čl.). Med obveznosti koncesionarja sodijo tudi doseganje standardov kakovosti in delovnih normativov ter načini poročanja kot za javne zavode. Zakon ne sme dovoljevati možnosti podelitve »polovične« koncesije, medtem ko bi drugo polovico zdravstveni delavec delal v javnem zdravstvenem zavodu. Ne strinjamo se z možnostjo, da redno zaposleni zdravstveni delavec v javnem zdravstvenem zavodu odpre s. p. in po končani redni delovni obveznosti dela naprej za istega delodajalca kot zasebnik.

15.

V zakonu je potrebno ustrezno urediti vodenje poslovnih knjig in sestavo letnih poročil ter nadzor v javnih zavodih in pri koncesionarjih. Sistem vodenja poslovnih knjig, sestavo letnih poročil, nadzora za javni sektor je urejen z zakonom o javnih finančah, računovodstvu in slovenskimi računovodskimi standardi in se mora to vgraditi v zakon. Navedeni zakoni so orodja tako ustanovitelju zavodov, koncedentom in javnosti za ugotavljanje upravičenosti poslovanja, to je uspešnosti in gospodarnosti. Pri

poslovanju z javnimi sredstvi ne smemo uzakonjati dveh sistemov za vodenje poslovanja in ugotavljanja rezultatov kot je predlagano v zakonu, za javni sektor naj bi veljali predpisi javnega sektorja, za koncesionarje pa predpisi, ki veljajo za gospodarski sektor.

16.

Učinkovitost nadzora je nujno potrebno povečati. V zvezi z organizacijo nadzora in povečanjem njegove učinkovitosti bi zakon lahko predvidel organizacijo hkratnih nadzorov (strokovni, upravni, finančni) pri istem delodajalcu oz., da se ustanovi skupni nadzorni organ. Tega bi ustanovili ministrstvo, ZZZS in zbornice. Nadzorniki bi morali biti za delo v nadzoru podučeni in usposobljeni, za kar bi pridobili tudi posebno licenco. Izenačiti se mora tudi obveznost poročanja javnih zavodov in koncesionarjev o finančnem poslovanju.

17.

Opredelitev nosilca obveznega zdravstvenega zavarovanja kot »financerja« je potrebno ustrezno urediti. V zakonu mora biti opredeljeno, da je Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije edini izvajalec in nosilec obveznega zdravstvenega zavarovanja. V sistemu financiranja pa je potrebno navesti še druge plačnike oziroma vire financiranja, ki so država, lokalne skupnosti itd.

18.

Zdravstveni svet mora biti posvetovalno telo MZ za področje varovanja zdravja, organiziranje zdravstvene dejavnosti in zdravstvenih zavarovanj.

19.

Kazenske določbe je potrebno zaostriti. Določitev prekrškov naj se razširi na vse morebitne kršitve predlaganih rešitev, saj kot prekrški niso opredeljena vsa ravnanja izvajalcev zdravstvene dejavnosti v nasprotju s predlagano ureditvijo. Globe se naj določi v najvišjem razponu, ki ga dopušča Zakon o prekrških (v nadaljnjem besedilu: ZP-1), upoštevaje tudi šesti odstavek 17. čl. ZP-1, ki določa, da se sme z zakonom predpisati za najhujše kršitve, kamor sodijo tudi kršitve s področja socialnega varstva in financ, za posamezne prekrške, katerih narava je posebno huda zaradi višine povzročene škode ali višine pridobljene protipravne premoženjske koristi ali zaradi storilčevega naklepa oz. njegovega namena koristoljubnosti, trikrat višjo globo od tiste, ki je predvidena v drugem in tretjem odstavku tega člena. Določi se naj triletni rok za zastaranje v skladu s 43. čl. ZP-1, ki določa, da se lahko z zakonom, ki določa prekršek, predpiše za prekrške iz šestega odstavka 17. čl. tega zakona tudi daljši rok za zastaranje postopka o prekršku, kakor je predpisan s tem zakonom, vendar ne daljši od treh let.

*Pripravili članice in člani komisije ZDUS
za zdravstveno varstvo starejših:*

*Martin Toth
Dunja Obersnel Kveder
Frančiška Četkovič
Nevenka Lekše*

O dosežkih ZDUS na področju zakonodaje

Predloga zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o volitvah v državni zbor. Kot največji dosežek aktivnosti ZDUS na področju zakonodaje velja uspešna akcija, ki smo jo začeli že v letu 2012 in delno zaključili 23. 3. 2013 z zbiranjem več kot zahtevanih 5 tisoč podpisov državljanov za podporo spremembi volilne zakonodaje. V ZDUS smo pripravili zakonsko besedilo predloga zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o volitvah v državni zbor. Zakonske rešitve, ki smo jih pripravili, so po meri državljanov, saj gre za kombiniran volilni sistem, ki zagotavlja demokratično izbiro in izvolitev poslancev v skladu z voljo volivcev, izraženo na volitvah. Zakon je zdaj vložil v proceduro državnega zbora in bo prišel na dnevni red in v obravnavo takoj, ko bo obravnavana ali sprejeta druga dva zakonska predloga, ki sta ga predčasno že vložili v postopek Državljanska lista in Pozitivna Slovenija.

Kot pomemben dosežek štejemo intenzivno delo, povezano s sprejetjem ZUJF. Kot pomemben dosežek v letu 2012 štejemo intenzivno delo, povezano s sprejetjem

ZUJF, zlasti pa s 143. čl., pri čemer smo se z nekaterimi drugimi združenji upokojujencev in varuhinje človekovih pravic dali pobudo ustavnemu sodišču za začetek ustavne presoje navedenega člena ZUJF, na podlagi katerega je bil določenim upokojujencem odvzet del pokojnine. V vmesnem času smo opozarjali ustrezne državne organe, pa tudi poslance, na o nezakonitost in protiustavnost sprejetega člena. Spričo tega, da je ustavno sodišče odločitev o ustavni pobudi neupravičeno zavlačevalo, smo mu posredovali tudi pismo ogorčenja. Naša prizadevanja niso bila zaman, saj je državni zbor na podlagi odločbe ustavnega sodišča o nezakonitosti in neustavnosti določbe 143. člena ZUJF sprejel t. i. tehnični zakon, ki popravlja in odpravlja neustavno in diskriminatorno določbo ZUJF, ki je neupravičeno znižala pokojnine več kot 26 tisoč upokojujencem.

Menimo pa, da popravek zakona ne odpravlja v celoti storjene krivice, saj upravičencem ne priznava zamudnih obresti, do katerih so upokojujenci poleg vračila dela neizplačanih pokojnin, upravičeni zlasti zavojo tega, ker bo drugi in znatni del

Vzajemnost je vaša!

PRIDOBIVAJTE NOVE NAROČNIKE

Čakajo vas lepe nagrade:

- za dva nova naročnika – brezplačna polletna naročnina na Vzajemnost;
- za tri nove naročnike – vrednostni boni Mercator za 15 evrov;
- za vsakega nadaljnjega novega naročnika – še po 5 evrov (za štiri naročnike 20 evrov itd).

NOVOST: od julija dalje tudi nagrada za pridobitev enega naročnika – 50% popust na polletno naročnino!

Vzajemnost je tudi lepo darilo!

Za naročila in informacije pokličite na tel.: **01 530 78 44**

razlike izplačan šele v maja 2014. To možnost upravičenec daje določba prvega odstavka 378. čl. obligacijskega zakonika. ZDUS je od sprejema ZUJF v letu 2013 pomagal prizadetim upokojujencem, ki jim je bil odvzet del pokojnine, s pravnim svetovanjem, ki je vključevalo ustrezne obrazce za vlaganje pravnih sredstev, vključno s pritožbami zavoljo nepriznanih obresti.

Zakonsko besedilo zakona o dolgotrajni oskrbi in zavarovanju za dolgotrajno oskrbo. Kot pomembno delo na zakonodajnem področju v letu 2012 naj posebej omenimo tudi pripravo zakonskega besedila zakona o dolgotrajni oskrbi in zavarovanju za dolgotrajno oskrbo, ki na celosten način ureja vprašanja starajočega prebivalstva in njegove dolgotrajne oskrbe, saj je ta problematika izredno pereča. Državne institucije že vrst let napovedujejo ureditev tega nerešenega področja, vendar doslej še nismo prišli do ustrezne zakonske rešitve. Naš predlog zakona je ministrstvo za delo družino in socialne zadeve dobilo že v začetku minulega leta. Kljub obljubam, da bo zakon poslan v medresorsko usklajevanje, doslej še vedno zakon ni predložen v parlamentarni postopek. Smo pa ob koncu julija 2013 prejeli zagotovilo ministrstva za delo, družino in socialne zadeve, da bo besedilo zakona po uskladitvi s pristojnimi ministri pripravljeno do konca tega leta.

Spremembe 90. čl. ustave RS. ZDUS se je vključil tudi v razpravo o predlagani spremembi 90. člena ustave RS, pri čemer smo podprli omejitev predlagateljev zakonodajnega referenduma, po kateri bi lahko zakonodajni referendum predlagalo le 40 tisoč volivcev. Kar pa zadeva referendumski kvorum, smo menili, da je udeležba 35 odstotkov volivcev prenizka, zato smo predlagali, da naj bi referendumski kvorum zvišali na najmanj 45 odstotkov volivcev.

Kar zadeva vsebinske omejitve zakonodajnega referenduma smo soglašali, da referenduma ne bi mogli razpisati v primerih, ko bi lahko bile prizadete človekove pravice in temeljne svoboščine ali bi lahko nastale druge protustavne posledice, pa tudi ne o zakonih o nujnih ukrepih za zagotovitev obrambe države, varnosti in odprave posledic naravnih nesreč. Nikakor pa se ne strinjamo stališčem, da referenduma ne bi bilo mogoče razpisati o zakonih o davkih, carinah in drugih obveznih dajatvah ter o zakonih, od katerih je neposredno odvisno uresničevanje proračuna, pa o zakonih, ki imajo vplivajo na druge javnofinančne odhodke ali poročstva.

Na žalost ugotavljamo, da s svojimi predlogi nismo bili uspešni, saj je državni zbor juniju sprejel spremembe 90. čl. ustave v besedilu, ki onemogoča razpis referenduma o zadevah, navedenih v prejšnjem odstavku in s katerimi nismo soglašali.

Predlog zakona o davku na nepremičnine. Ob predložitvi predloga zakona o davku na nepremičnine, ki ga je ministrstvo za finance dalo v javno razpravo ob koncu letošnjega junija, smo besedilo zakona temeljito obravnavali in ga podobno kot drugi deli civilnih združenj v celoti zavrnil in predlagali, da pripravljavec zakona na podlagi novih simu-

lacij delovanja davčnih rešitev nameravanega davka na nepremičnine ter nove ocene posledic njegovega delovanja na okoljskem, gospodarskem in socialnem področju pripravi ustrežnejše zakonsko besedilo zakona in ga vnovič predloži v javno razpravo. Predlagali smo še, da ministrstvo za finance hkrati predlaga tudi zakonske rešitve, ki bodo preprečevale delovanje sive ekonomije. Posebej smo opozorili na zahtevo, da morajo davčni uradi pobrati neplačane davke in prispevke ter da ustrezno sankcionirajo neplačnike (sodna obravnava, zaplemba premoženja ali zaporna kazen).

Mnenje k programu stabilnosti za oživitev gospodarstva in uravnoteženje javnih financ. Pripravili smo tudi mnenje k programu stabilnosti za oživitev gospodarstva in uravnoteženje javnih financ, ki ga je vlada posredovala evropski komisiji v vednost. Hkrati smo aktivno sodelovali v razpravi o programu, ki je potekala v ekonomsko socialnem svetu od konca maja do junija 2013. Soglašali smo s predlaganimi cilji in prednostmi, ki jih je vlada v programu stabilnosti predlaga za oživitev gospodarstva in konsolidacijo javnih financ. Prav tako smo podprli usmeritev, da bo treba poleg ukrepov na odhodkovni strani sprejeti tudi določene ukrepe na prihodkovni strani.

Smo proti vsakršnemu posegu v pokojnine. Odločno smo poudarili, da nasprotujemo kakršnemukoli posegu v pokojnine, saj višina pokojnin že leta pada. Podprli smo uvedbo napovedanega kriznega davka, saj bi enakomerno obremenil dohodke fizičnih oseb, vendar bi morali pri tem paziti, da s protikriznim davkom ne bi obremenili že tako nizkih dohodkov zaposlenih, zlasti upokojujencem. Zato bi bilo nujno predlagati ustrezno mejo, do katere fizične osebe ne bi bile obremenjene s tem davkom. Prav tako smo spričo spremenjene demografske strukture prebivalstva zahtevali čim prejšnje sprejetje zakona o dolgotrajni negi in oskrbi in zavarovanju za nego in oskrbo.

Poleg predlaganih ukrepov za dodatno polnjenje proračunske blagajne smo predlagali, naj vlada poleg napovedanih ukrepov za povečanje učinkovitosti pobiranja javnih dajatev in zmanjšanje obsega sive ekonomije dodatno poišče nove davčne vire z uveljavitvijo ustreznih instrumentov za premoženje naših državljanov, ki je bilo preneseno neobdavčeno v tako imenovane davčne oaze.

Spremembe dopolnitev zakona o urejanju trga dela. Aktivno smo sodelovali tudi v razpravah o spremembah in dopolnitvah zakona o urejanju trga dela, ki je potekala v ekonomsko socialnega sveta. Pripomogli smo k spremembi zakona, ki zadeva obdavčitev občasnega dela upokojujencem, saj je bila veljavna obremenitev previsoka, zaradi česar pa bilo občasno delo upokojujencem ni bilo konkurenčno.

Socialna zakonodaja. V mesecu juliju 2013 smo se vključili v postopek sprememb in dopolnitev socialne zakonodaje, saj je ocena učinkov uresničevanja nove socialne zakonodaje, ki jo je v končnem poročilu predstavil Institut za socialno varstvo, pokazala na vrsto pomanjkljivosti. Pri tem naj poudarimo zlasti problematiko pridobivanja varstvenega dodatka, zlasti pa neustrezne kriterije za dodelitev dodatka (premoženje, prihranki ipd). Po zagotovilih predstavnikov pristojnega ministrstva bomo neposredno vključeni v pripravo dokončnega zakonskega besedila.

ZDUS

Obiskujte strani www.zdus-zveza.si

B. Kastelic

Tukaj se imamo vedno fajn!
 Dobrodošlica, bazeni z ogrevano morskovo vodo, telovadba,
 glasba za ples ... Ponudba, ki je preprosto ne smete zamuditi!

Jesenska pravljica:

obisk oljčnika, ogled muzeja Parenzane (1,50 EUR), izlet z barko (12 EUR), izlet na tržnico v Milje (11 EUR)

<i>Oktobrski oddih</i>	1. 10.-25. 10. 2013	polpenzion	polni penzion
	Akcijska cena	46 ... 39 EUR	51 ... 44 EUR

Vino in kaki:

kakijeva tržnica, ogled muzeja Parenzane (1,50 EUR), obisk vinske kleti in degustacija vin (18 EUR),
 izlet na tržnico v Milje (11 EUR)

<i>Novembrski oddih</i>	26. 10.-30. 11. 2013	polpenzion	polni penzion
	Akcijska cena	46 ... 35 EUR	51 ... 40 EUR

Veseli december:

ogled muzeja Parenzane (1,50 EUR), izlet na tržnico v Milje (11 EUR), ustvarjalne delavnice

<i>Decembrski oddih</i>	1. 12.-29. 12. 2013	polpenzion	polni penzion
	Akcijska cena	40 ... 33 EUR	45 ... 38 EUR

S popusti do prihrankov: Upokojenci, ki so člani društva, kluba ali aktiva upokojencev in člani kluba revije Vzajemnost imajo **10 % popusta** (popusta se ne seštevata). **Otroški popusti** pri bivanju z 2 odraslima osebama: otroci do vključno 6. leta bivajo **brezplačno**, otroci od 7. do vključno 12. leta imajo **50 % popusta**. V času jesenskih šolskih počitnic (26. 10.-3. 11. 2013) en otrok do vključno 12. leta v sobi z dvema odraslima osebama biva **brezplačno**.

Cene so v EUR in veljajo na osebo na dan v dvoposteljni sobi. **Doplačila na dan:** enoposteljna soba, polni penzion, turistična taksa.

Informacije in rezervacije: T: 05/ 6607 400 • E: rezervacije@hotel-delfin.si, www.hotel-delfin.si

Vila Ana v Rogoški Slatini

Le 10 minut hoda do Rogaške Riviere

Ne želite biti sami gospodarji svojega časa, izberite oddih v *Vili Ana*.

Akcija! 1.8. - 14.9.2013

Nočitev z zajtrkom	2 noči	3 noči	4 noči	dodatni dan
Upokojenci, člani DU	49,00	69,00	81,00	27,00
Ostali gostje	54,00	76,50	90,00	30,00

V času bivanja je možno izkoristiti le eno akcijsko ponudbo. Ostali dnevi se obračunajo po ceni za dodatni dan.

Vsem ki boste pri nas bivali vsaj 5 noči, podarimo eno 3-urno vstopnico za kopanje v bazenih Rogaške Riviere ali Term Olimia.

Vila Ana** je idealna izbira oddiha za tiste:

- ▶ ki uživate v miru in ne marate hotelskega vrveža,
- ▶ ki želite za prazne želodčke skrbeti sami in
- ▶ za tiste, ki iščete poceni počitnice.

Nudi:

- ▶ 13 sob z lastno kopalnico (dvo- in tro-posteljne, TV, radio, WC, tuš),
- ▶ dnevni prostor za druženje in kuhinja v pritličju,
- ▶ brezžični internet v recepciji.

Namig za preživljanje prostega časa:

Voda je življenje - uživajte v njej ...

- ▶ 10 min. (1 km) hoda skozi zdraviliški park do termalnih bazenov Rogaške Riviere,
- ▶ 15 min. (15 km) vožnje do Term Olimia (v času poletne sezone Rogaško Slatino in Podčetrtek povezuje turistični vlakec).

Popusti:

- ▶ 10% popust za upokojence, ki so člani društva, kluba ali aktiva upokojencev, člani kluba revije Vzajemnost.
- ▶ Popusti za otroke pri bivanju z 2. odraslima osebama:
 - otroci do vključno 6. leta bivajo brezplačno,
 - otroci od 7. do vključno 12. leta imajo 50% popusta.
- ▶ Doplačila na dan: enoposteljna soba 10,00 EUR in turistična taksa. Otroški popusti pri bivanju z eno odraslo osebo se obračunajo na ceno enoposteljne sobe.

Informacije in rezervacije:

Vila Ana, Ulica XIV. divizije 14, Rogaška Slatina

T: 05/ 6607 400

E: rezervacije@hotel-delfin.si

www.hotel-delfin.si

Zakon o urejanju trga dela

Državni zbor je julija letos sprejel predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o urejanju trga dela, ki poleg sprememb v sistemu javnih del predvideva tudi spremembo dajatev zavoljo začasnega in občasnega dela upokoјencev.

7. člen navedenega zakona določa: ne glede na določbe zakona o posebnem davku na določene prejemke (UL RS, št. 72/93, 22/94, 45/95, 12/96, 82/97 – odločba US) se do začetka uporabe sprememb zakona, ki ureja posebni davek na določene prejemke, ne plačuje posebni davek od prejemkov, izplačanih za opravljanje začasnega in občasnega dela upokoјencev v skladu z zakonom.

V zvezi z navedenim 7. čl., ki določa davčno obravnavo dohodkov iz naslova začasnega in občasnega dela upokoјencev, je DURS pripravil pojasnilo št. 4210-6544/2013 z dne 31. 7. 2013, v katerem piše: »Na podlagi 7. čl. zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o urejanju trga dela – ZUTD-B (UL RS, št. 63/13) se od 27. 7. 2013 dalje ne plačuje posebni davek na določene prejemke od prejemkov, izplačanih iz naslova opravljanja začasnega in občasnega dela. Z zakonom o spremembah in dopolnitvah zakona o urejanju trga dela – ZUTD-A (UL RS, št. 21/13) je bilo 1. 7. 2013 uvedeno začasno ali občasno delo upokoјencev.«

Kot sledi iz navedenega pojasnila, so bili dohodki za začasno ali občasno delo upokoјencev obremenjeni tudi s posebnim davkom na določene prejemke.

Na podlagi 7. čl. ZUTD-B pa je določeno, da se ne glede na zakon o posebnem davku na določene prejemke ZPDDP (Uradni list RS, št. 72/93, 22/94, 45/95, 12/96, 82/97 – odl. US) do začetka uporabe sprememb zakona, ki ureja posebni davek na določene prejemke, od prejemkov, izplačanih iz naslova opravljanja začasnega in občasnega dela upokoјencev v skladu z zakonom, posebni davek ne plačuje. Skladno z 8. čl. ZUTD-B ta zakon začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, torej 27. 7. 2013.

Iz navedenega sledi, da se posebni davek na določene prejemke ne plačuje od prejemkov, ki se za začasno in občasno delo upokoјencev izplačujejo od 27. 7. 2013 dalje.

Po navedeni spremembi je določeno znižanje dajatve iz začasnega in občasnega dela upokoјencev v višini 25 odstotkov, predpisani v zakonu o urejanju trga dela.

Navedena sprememba je posledica previsoke davčne obre-

menitve te oblike dela, ki bi bila iz tega razloga neprivilna tako za delodajalce, kot za upokoјence. Namen zakonodajalca pri določanju davčne obremenitve začasnega in občasnega dela je bil, da se dajatev iz te oblike dela določi v podobni višini kot so obdavčene drugečasne oblike dela, ki se opravljajo na podlagi sklenjenih pogodb civilnega prava (npr. delo po avtorski ali podjemni pogodbi). Po veljavni zakonodaji bi bilo namreč treba od dohodka za opravljeno začasno ali občasno delo obračunati in plačati 25 odstotkov dajatev, posebni davek v višini 25 odstotkov na podlagi zakona, ki ureja posebni davek na določene prejemke, prispevek za posebne primere zavarovanja po zakonu o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (ZPIZ-2) v višini 8,85 odstotka ter prispevek za zavarovanje za primer poškodb pri delu in za poklicne bolezni v skladu z zakonom o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju. Celotna obremenitev dohodka iz naslova opravljenega začasnega ali občasnega dela je tako preseгла celo raven obdavčitve dela v delovnem razmerju, prav tako pa tudi dela na podlagi pogodb civilnega prava, zaradi česar bi sklepanje pogodb o začasnem ali občasnem delu postalo nezanimivo tako za delodajalce, kot tudi za upokoјence.

S tem bo začasno in občasno delo upokoјencev, za katero opravljanje sicer zakon določa nekatere omejitve, zanimivo tako za upokoјence, kot tudi za delodajalce.

Naj ponovim omejitve za opravljanje začasnega in občasnega dela upokoјencev:

- Začasno ali občasno delo lahko upravičenec opravlja v obsegu največ 60 ur v koledarskem mesecu. Neizkoriščenih ur ni mogoče prenašati v naslednji koledarski mesec.
- Urna postavka upravičenca za opravljeno uro začasnega ali občasnega dela ne sme biti nižja od 4,20 evra, dohodek za opravljeno začasno ali občasno delo pa v seštevku v koledarskem letu ne sme presegati 6.300 evrov. Višina urne postavke in višina dohodka za opravljeno začasno ali občasno delo se usklajuje z rastjo minimalne plače v Republiki Sloveniji, kot jo določa zakon, ki ureja minimalno plačo.
- Upravičenec lahko začasno ali občasno delo opravlja pri več delodajalcih hkrati, vendar v seštevku ne sme preseči predpisane omejitve glede števila ur in višine dohodka iz prvega in drugega odstavka tega člena.

Upošteva je navedeno je torej upravičeno, da ZDUS nadaljuje z aktivnostmi, povezanimi z oblikovanjem in predvideno ustanovitvijo tako imenovanega Modrega servisa.

Branka Kastelic

ZDUS

Obiskujte strani www.zdus-zveza.si

Gozdni vrt

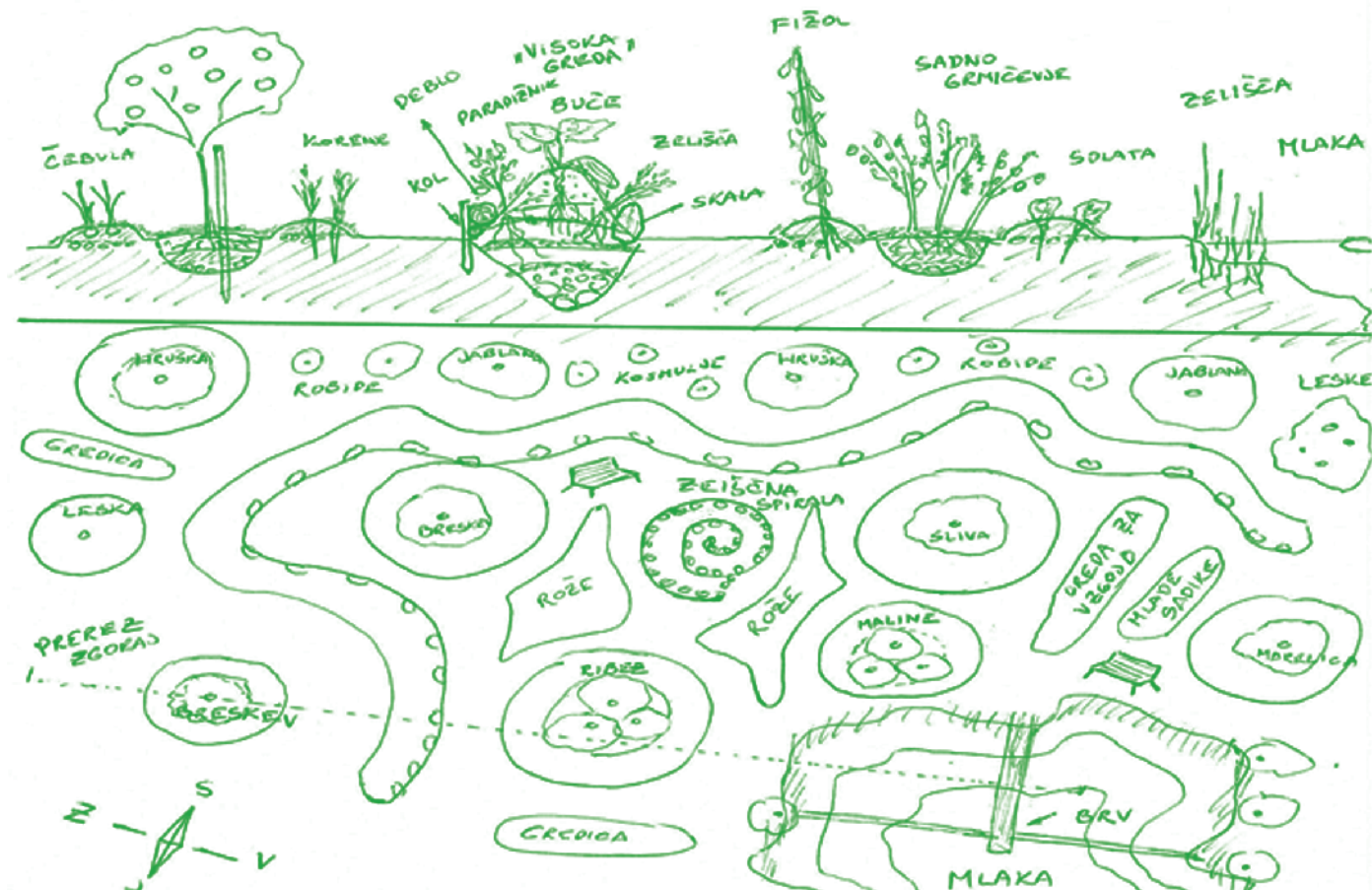
V prejšnji številki sem pisal o različnih sistemih gred ali oblike in obdelave zemljišč z zastiranjem in z vkopavanjem biomase v zemljišče. Tokrat se bom posvetil tistim ekosistemom, ki že od nekdaj pomenijo za človeka dokaj veliko zakladnico t. i. divje hrane, ki pa so v očeh sodobnega človeka izgubili svoj čar.

Gozdni vrt je po definiciji mešanica gozda (kjer se prepletajo v višino različni sklopi rastja; odrasla drevesa varujejo s svojo krošnjo manjša drevesa, sloj grmovnic in sloj zelišč. Ima varovalno vlogo okolja pred vodno in vetrno erozijo ter nudi veliko prostora številnim vrstam živali in vrta v urejenem, kultiviranem okolju, kjer je vse sajeno z namenom pridobivanja hrane, začimb, zelišč ali zgolj popestritvi zunanjega bivanjskega prostora za oddih in druženje. Kadar take lastnosti združimo, dobimo gozdni vrt, ki je mešanica obojega, obenem pa so taka območja najbolj pestra tako po rastlinskih, kot po živalskih vrstah. Združbe gozdnih vrtov so najbolj stabilna oblika obdelovanja in pridelovanja hrane. Zelo dobro prenašajo vse oblike ekstremnih vremenskih

razmer, dobro se obnesejo ob morebitnih ujmah in požarih, ob večjih napadih insektov ali glivičnih boleznih.

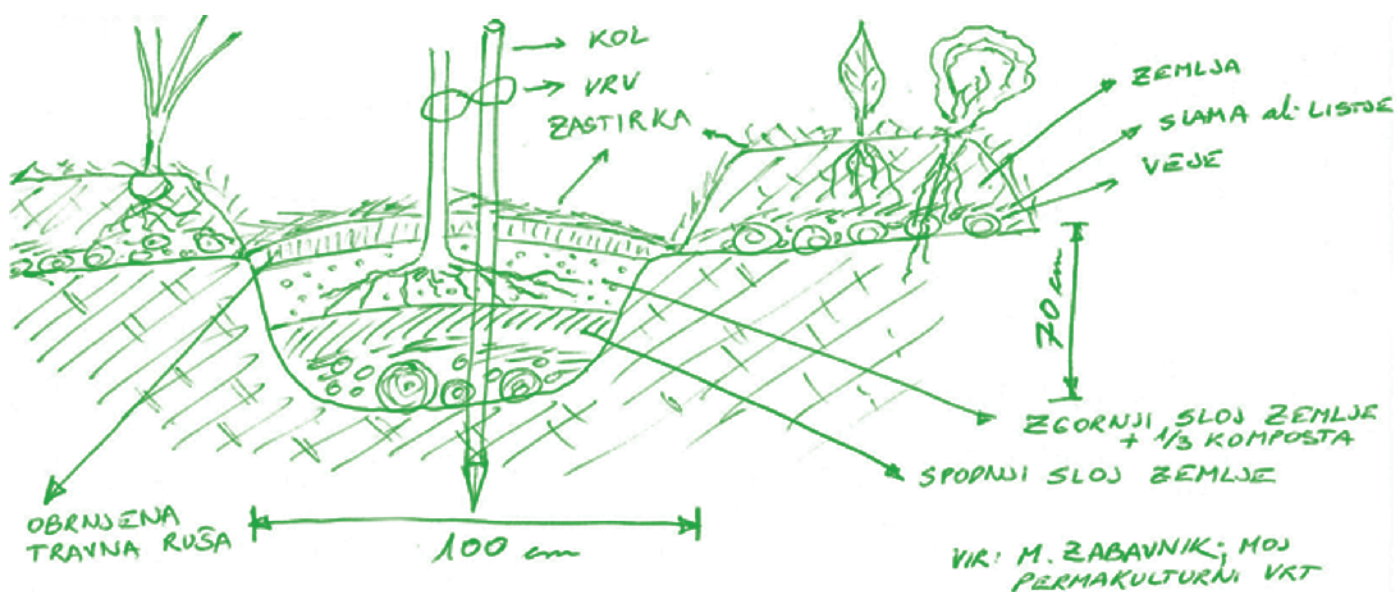
Na izbranem območju si vedno najprej oglejmo naravne možnosti, ki jih nudi okolje, kjer načrtujem kakršnokoli gojitveno dejavnost. Pomembno je, da poznamo naslednje pomembne dejavnike, ki vplivajo na okolico: toplotni pas (najnižja in najvišja letna temperatura), padavinska voda (količina in obdobja padavin), rastišče (peščena, humusna ali ilovnata zemlja), naklon rastišča, prevladujoča smer vetrov in velikost območja. Nato pripravimo zeleni sortni izbor, kaj od sadja in kaj od zelenjave imamo najraje, kaj uživamo priložnostno in katerih rastlin sploh ne uživamo, so pa pomembne za videz (po barvi in vonju cvetov) in rastline, ki so pomembne za naše prijatelje na vrtu (živali), ki nam bodo pomagale ohranjati vrt v dobri kondiciji v vseh letnih časih in vso življenjsko dobo.

Drevesa sadimo premišljeno in pred sajenjem je dobro, če v izkopano sadilno jamo natresemo nekaj komposta ali dodamo znatno količino biomase (po načelu viso-

kih gred). Tako se bomo izognili večkratnemu zalivanju, obenem pa bomo drevo oskrbeli za dlje časa s hranilnimi snovmi. Okoli drevesa oblikujemo krožno gredo, ki se naj začne vsaj 25 cm od debla in ima širino treh četrtin dolžine lastnikove roke. Zakaj je to pomembno? Nismo vsi enako visoki, kakor tudi naše zmožnosti

Obogatitev vsakega gozdnega vrta je tudi vodna kovanja ali mlaka, skratka prostor, kjer najdejo vodo vsi naši pomočniki na vrtu. V ta namen jim zagotavljamo varna zavetja (kupi kamenja ali drevesna debela, ki ležijo ob visoki gredi po Holzerjem stilu). Kamenje ima vlogo akumulatorjev sončne energije in še dolgo po

niso enake, so pa v naravi nekatere zakonitosti za lažje obdelovanje, ki so jih poznali naši predniki in jih tudi uporabljali pri delu. Greda naj bo vsaj 15 cm dvignjena od ravni, na kateri je bilo posajeno drevo. Tako bo lažje zalivanje, sajenje in pobiranje pridelkov. Drevo ima funkcijo zaščite pred poletno pripeko in pred večjimi nalivi. To načelo lahko ponavljamo na celotnem zemljišču, pri tem pa pazimo, da dreves ne sadimo preblizu in da predvidimo, da se bo njihova rast končala šele čez daljše obdobje. Predvidena razdalja med drevesi je vsaj 5 metrov (minimum za visokodebelne sorte) in vsaj 3 metre (srednje in nizkodebelne sorte). Zavoljo medsebojnega vplivanja in delovanja rastlin pa vključimo tudi grmovnice in zelišča, ki jih sadimo v vmesne prostore, lahko v šopih po dve ali tri sadike skupaj v eno sadilno jamo. Gredic, ki so sestavljene po načelih permakulturne rabe, ne prekopavamo! Tako se za več let ohrani struktura in življenje v zemlji. Narave ne moremo izboljšati, se ji lahko le približamo z dobrim načrtovanjem.

sončnem zahodu seva toploto v okolje, medtem ko drevesna debela delujejo kot hranilniki vlage in blažilci prevelikega segrevanja. Kombinacija obojega pri visoki gredi je dobrodošla, ni pa nujna. Uporabimo materiale iz bližnje okolice, pri tem lahko kot nadomestek za kamenje in skale dobro služi polna opeka, kakršno so včasih uporabljali za gradnjo hiš.

Mlaka naj ima vsaj dva ravni, če ne že tri, kar pomeni, da je hladna voda na najnižji ravni skozi vse leto. V njeni bližini je smiselno gojiti občutljive drevesne vrste, kot so marelice, breskve ali hruške, ki potrebujejo veliko toplote in ne prenašajo večjih temperaturnih nihanj. Mlake so najboljši regulatorji mikroklimе, obenem pa je zrak okoli njih tudi v največji vročini prijetno hladen in navlažen.

Za pernate prijatelje so v vsakem gozdnem vrtu dobrodošle gnezdilnice in krmilnice za potrebe hranjenja v zimskem času. O izdelavi zavetij za živali pa v katerem od naslednjih nadaljevanj.

Milan Zabavnik

13. FESTIVAL ZA *tretje* ŽIVLJENJSKO OBDOBJE

Vstop prost!

www.f3zo.si

Vsi smo ena generacija!

13. FESTIVAL ZA *tretje* ŽIVLJENJSKO OBDOBJE

Cankarjev dom, Ljubljana | 1. do 3. oktober 2013 | od 9. do 18. ure

Več kot
150
razstavljavcev

Bogat
kulturni in
spremljevalni
program

Strokovni
in
izobraževalni
program

Sejemski
popusti

Program
za
otroke

Vzajemna zavaja

Vzajemna na svoji spletni strani oglašuje svojo novo ponudbo paket Nezgodno zavarovanje starejši. Poleg objave zavarovalni agenti Vzajemne po telefonu nagovarja starejše od 65 let, pa vse tja do 77 let starosti. Zavarovalniški agenti namreč ponudbo predstavljajo tako, da mnogi, zlasti upokojenci razumejo ponujeno zavarovanje kot »obveznost na račun zdravstvenega zavarovanja«.

Tako nagovarjanje je za starejše ljudi zavajajoče, saj pri tem omenjajo tudi bolnišnico, ki da bo za posameznika nekajkrat dražja, če ne bo podpisal pogodbe. Vzajemna manipulira z možnimi zavarovanci, saj jih postavijo pred dejstvo, da je na podlagi telefonskega razgovora zavarovalno razmerje že sklenjeno. Kasneje pa jim Vzajemna pošilja v podpis pogodbe, češ da je razmerje že sklenjeno na podlagi pristanka, ki so ga dali v telefonskem pogovoru z agentom.

Menimo, da gre s takim načinom ponujanja storitev Vzajemne za izkoriščanje in zavajanje neukih starejših ljudi, možnih zavarovancev ponujenega paketa Nezgodno zavarovanje starejši, saj agenti Vzajemne pri ponujanju paketa pozabijo povedati, kaj piše v splošnih pogojih v ponudbi Vzajemne. Tam lahko preberemo, »da za nezgodo in posledice nezgode ne štejejo bolezni in posledice bolezni«, zato bi bilo sploh upravičenost do zavarovalnine nasploh težko uveljaviti.

Očitno so v Vzajemno natančno izračunali, da je možnost

poškodb pri mlajših upokojencih vendarle nekoliko manjša kot pri mladih ljudeh in prav tako manjša kot pri ljudeh, starejših od 77 let, saj se pri njih s pojavom kroničnih bolezni, denimo osteoporoze, izrazito poveča možnost padcev, poškodb, zlomov kosti.

Strategija Vzajemne pri pridobivanju novih zavarovancev je nedvomno skrbno pretehtana, saj tudi omenjena zadnja ponudba sama po sebi ni sporna, je pa sporen način pridobivanja zavarovancev, kot ga skušajo uporabiti nekateri agenti.

V skladu z navedenim upokojencem svetujemo, da v primeru, ko jih pokliče agent ali ko dobijo v podpis pogodbo o sklenitvi nezgodnega zavarovanja za starejše, temeljito premislijo, preden se karkoli odločijo.

Zagotavljamo, da v tej starosti upokojenci potrebujejo predvsem zavarovanje za dolgotrajno oskrbo in nego, ki ga trenutno še ni mogoče skleniti in za katerega se ZDUS zavzema že vrsto let. Pripravili smo celo zakonsko besedilo, ki naj bi zagotavljalo to možnost. Zakonsko besedilo je zdaj v usklajevanju v pristojnih ministrstvih, od ministrstva za delo, družino in socialne zadeve pa smo dobili zagotovilo, da bo zakon dokončno pripravljen in predložen slovenski vladi ob koncu tega leta.

Branka Kastelic

ARAČUN
SENIOR

Osebni račun za vas, ki prejemate pokojnino.

Poleg nižje provizije za plačilo položnic na bančnem okencu vas čakajo tudi druge ugodnosti, ki smo jih pripravili za uporabnike **Aračuna senior** v Abanki.

Za vas si bomo vzeli čas in vam tudi svetovali, zato nas obiščite v eni od 41 poslovalnic Abanke po Sloveniji.

ABANKA
Banka prijaznih ljudi

S terena

Sklepi 18. seje upravnega odbora ZDUS

Upravni odbor ZDUS je 18. avgusta na 18. seji, na kateri sta odsotnost opravičila Janez Gologranc (poslal je namestnico Olgo Košir) in Mirko Lebarič, obravnaval polletno finančno poročilo, predlog razdelitve sredstev za organizacijo športnih in kulturnih prireditev in pokrajinskih srečanj, predlog za pridobivanje dodatnih sredstev za naše programe, prav tako je predsednica predstavila osnutek predloga aktivnosti za obrambo pokojnin in regresa. Podpredsednik Anton Donko je seznanil člane s pripravami na festival starejših v začetku prihodnjega meseca. S predstavnikom DeSUS so se pogovarjali o aktivnostih za vložitev Zakona o dolgotrajni oskrbi in o morebitnih skupnih srečanjih. Podpredsednica Slavica Golob je prisotne seznanila z aktivnostmi v zvezi s popravo Zakona o dajstvih iz javnih sredstev.

V nadaljevanju seje so se člani upravnega odbora seznanili s poslovanjem zveze v prvem polletju in s predvideno porabo do konca letošnjega leta, s predlogom predsednice ZDUS o polnjenju hotelskih kapacitet hotela ZDUS Delfin v naslednjih letih kot možnostjo za pridobitev dodatnih sredstev za skupne aktivnosti zveze sklenil, da bodo denar ZPIZ, namenjen organizaciji športnih in kulturnih aktivnosti v pokrajinah letos razdelili enako kot doslej, s tem, da bodo pri določanju zneska upoštevali letos tudi odstotek plačila članarine ZDUS, predvidena sredstva za pokrajinska srečanja pa bodo razdelili po deležu članstva članstva v posamezni pokrajini. Upravni odbor ZDUS v nadaljevanju seje ni soglašal s kakršnim koli nadaljnjim poseganjem v pokojnine in regres. Kot rešitev je predlagal uvedbo progresivnega kriznega davka na prejemke državljanov.

Ob koncu so se dogovorili še, da vodstvo ZDUS pripravi operativni načrt za izvedbo množičnih aktivnosti za obrambo pokojnin in regresa z dnevom začetka 16. septembrom 2013.

info.zdus

Predsednica ZDUS dr. Mateja Kožuh Novak v OZN

Predsednica ZDUS dr. Mateja Kožuh Novak se je med 12. in 16. avgustom letos v New Yorku udeležila 4. sestanka delovne skupine za staranje v OZN, ki je bila ustanovljena pred tremi leti, ko so mednarodne nevladne organizacije dale pobudo, da OZN sprejme konvencijo o pravicah starejših.

Zasedanja delovne skupine so se udeležili delegati iz 100 držav. Iz Slovenije sta prišla še dva predstavnika ministrstva za zunanje zadeve, Damjan Stanonik in Timotej Šoš.

Ponovila se je stara zgodba: južnoameriške in karibske države v veliki večini podpirajo sprejetje konvencije, podpirajo jo tudi mnoge afriške države. Podpornikom so se letos pridružile Južna Afrika, Nova Zelandija in Avstralija. Proti so bile severnoameriške države in Evropska unija ter Rusija, Japonska in Kitajska. Razlogi, da so bile te države proti, je njihovo prepričanje, da so pravice starejših dovolj upošte-

vane v konvencijah o pravicah invalidov, žensk in beguncev ter v dveh splošnih konvencijah - v mednarodni konvenciji o civilnih in političnih pravicah in v konvenciji o ekonomskih, socialnih in kulturnih pravicah. Drugi razlog pa je denar. Ena najpomembnejših pravic starejših je pravica do prihodka, ki omogoča kakovostno življenje in smrt. Tretji razlog, ki ga navajajo države EU in severne Amerike je, da bi države morale upoštevati navodila Madridske konference o staranju in drugih podobnih dokumentov, da pri njih že imajo odlične programe, ki zagotavljajo starejšim kakovostno in aktivno starost. Te programe so prikazali, nihče pa ni pokazal, koliko starejših so zajeli ti programi.

Zaman je bilo dokazovanje manj razvitih, ki se jim je pridružila tudi dr. Mateja Kožuh Novak, da imajo te države manj finančnih možnosti, da bi lahko namenile več pozornosti kakovosti življenja starejših. Kožuhova, ki je pri točki o socialnem stanju starejših in o dostopnosti do zdravstvenega varstva govorila sicer o položaju starejših v Sloveniji, je izrazila presenečenje, da EU tako trdno zagovarja tako stališče, in hkrati menila, da se EU zavzema za zmanjševanje razlik med državami.

Kožuhova je na sestanku nevladnih organizacij predstavila projekte Starejši za starejše, Aktivno državljanstvo in Svetovalnica za bivalno kulturo. Njen nastop so nevladne organizacije sprejele dobro in pohvalile prizadevanja ZDUS za sodelovanje s poslanci.

Razpravljavci so se razšli z dogovorom o naslednjem srečanju, bili so zadovoljni, da se na sestanka letos udeležilo bistveno več vladnih delegacij kot druga leta in, da razviti počasi popuščajo v svojih stališčih.

Op.: Povzetek govora dr. M. K. Novak objavljamo na 2. str. glasila. info.zdus

Umik tožb ZUJF

V zadnjih dneh se nam oglašajo vse več upokojujencev v zvezi z vloženimi tožbami zaradi negativne uskladitve pokojnin po 143. členu ZUJF. Delovno in socialno sodišče je vložnikom tožb namreč poslalo dopis glede nadaljnje obravnave njihovih tožb.

Znano je, da je Ustavno sodišče Republike Slovenije z odločbo št. U-I-186/12-34 z dne 14. 3. 2013 določbe drugega, tretjega in četrtega odstavka 143. čl. ZUJF razveljavilo, za uživalce pokojnin, ki jim je od 1. 1. 2013 nosilec zavarovanja nadaljeval z izplačevanjem nezmanjšanih zneskov, le ugotovilo protiustavnost. Hkrati je ustavno sodišče določilo način izvršitve svoje odločitve, na podlagi katerega mora ZPIZ vsem uživalcem pokojnin, ki jim je bila pokojnina odmerjena na podlagi drugega, tretjega in četrtega odstavka 143. čl. ZUJF (Ur. l. RS št. 40/12 in 105/12), brez odlašanja izdati nove odločbe.

Po sprejetju zakona o odpravi posledic razveljavitve drugega,

tretjega in četrtega odstavka 143. čl. ZUJF je ZPIZ vsem prizadetim uživalcem že izdal konec meseca junija 2013 nove odločbe, s katerimi so odpravljene pravne posledice protustavnega posega pravnomočno pridobljene pravice. Za naprej je vzpostavljeno stanje, kakršno je bilo pred posegom v pokojnino v mesecu juniju 2012. Zaradi težkih finančnih razmer v okviru državnega proračuna, pa je večini uživalcem pokojninskih dajatev ob izplačilu junijskih pokojnin bilo poračunano le 20 odstotkov pripadajočega zneska razlike, preostalih 80 odstotkov zneska razlike pa odloženo na izplačilo pokojnin za mesec maj 2014.

Položaji uživalcev pokojnin, ki so koncem leta 2012 in v prvih mesecih leta 2013 vložili tožbe na Delovno in socialno sodišče, so različni. Uživalcem pokojnin, katerih razlika zaradi protustavnega posega je bila nižja od 100 evrov, je ZPIZ pripadajočo razliko izplačal v celoti ob nakazilu pokojnin za mesec junij 2013.

Vsi tisti uživalci, ki so v zvezi z negativno uskladitvijo pokojnin vložili tožbe imajo več možnosti. V kolikor so z izdanimi odločbami ZPIZ v mesecu juniju 2013 zadovoljni, imajo možnost, da vložene tožbe umaknejo. To lahko storijo na zelo preprost način, tako da:

- na Delovno in socialno sodišče v Ljubljani, Komenskega 7, naslovijo pisno vlogo, v kateri le izjavijo, da tožbo umikajo (Vzorec 1).

V kolikor se upravičenci ne bi odločili za umik tožbe

- lahko sodišču predlagajo, da o njihovih tožbah odloči brez glavne obravnave.

Možnost odločitve sodišča brez glavne obravnave je namreč podana v 24. čl. zakona o delovnih in socialnih sodiščih in učinkuje tedaj, ko med strankami dejansko stanje ni več sporno. Za uživalce pokojnin to pomeni, da jim ni potrebno hoditi na sodišče in se udeleževati glavnih obravnav.

Tako upravičenci enako kot v prvem primeru, tudi v tem primeru na sodišče pošljejo kratko pisno vlogo, v kateri le zapišejo, da naj sodišče njihovo tožbo reši brez glavne obravnave (Vzorec 2).

Če se upravičenci ne bi odločili niti za prvo, niti za drugo možnost, bodo morali počakati, da sodišče razpiše glavne obravnave in šele po tako izvedenih postopkih odloči o njihovih tožbenih zahtevkih.

Po našem mnenju je predlog Delovnega in socialnega sodišča korekten in o čemer naj se upravičenci odločijo sami. Obe možnosti bosta upravičencem prihranili udeležbo na sodišču, kar pa je upošteva starost upravičencev, razumna odločitev.

Če se na poziv Delovnega in socialnega sodišča ne boste odzvali, bo sodišče razpisalo glavno obravnavo in vas pozvalo, da se je udeležite.

*Op.: Oba vzorca sta na voljo na spletni: www.zdus-zveza.si
Branka Kastelic, za ZDUS*

iCarer –platforma za neformalne oskrbovalce starejših

 Kar nekaj časa je minilo, odkar smo spregovorili o projektu ZDUS iCarer, pa smo vendarle dočakali začetek. Konec julija je v Nottinghamu (V. Britanija) vodilni partner - podjetje Tunstall, eden vodilnih ponudnikov zdravstvene

oskrbe na daljavo - pripravil prvi projektni sestanek, ki ga je gostila Univerza Trent iz Nottinghama. Sestanek je bil namenjen spoznavanju partnerjev in načrtovanju dela. V imenu ZDUS sta se sestanka udeležila vodja projekta, sicer upokojeni strokovnjak Jožef Gašperšič iz DU Ljubljana-Moste ter koordinatorka projekta Dijana Lukić.

ZDUS kot organizacija možnih končnih uporabnikov bo poskrbela za testiranje platforme, ki smo jo poimenovali virtualni skrbnik, pomagal pa bi naj vsem neformalnim oskrbovalcem pri oskrbi starejših. Slednje bo le eden izmed številnih sklopov projekta, saj bo posebna pozornost veljala tudi e-izobraževanju neformalnih oskrbovalcev. iCarer je drugi projekt ZDUS (prvi je SAAPHO), ki ga sofinancirata združenje AAL in ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport, direktorata za informacijsko družbo.

info.zdus

Delavec in upokojenec s tisoč evri nista primerljiva

Zaposlenim v javnem sektorju so v preteklih letih plače večkrat znižali, zamrznjena pa so tudi napredovanja, stimulacije in izplačila delovne uspešnosti. Na drugi strani posegov v višino pokojnin ni bilo. Ali ne bi bilo prav, da bi tudi upokojenci z višjimi pokojninami pristali na določeno znižanje, o čemer je včeraj razpravljala vlada ob nasprotovanju predsednika DeSUS Karla Erjavca?

Štirje razlogi proti posegu v pokojnino. Predsednica Zveze društev upokojencev Slovenije dr. Mateja Kožuh Novak pravi, da ne. »Tudi nam so se pokojnine realno zmanjševale, in sicer od leta 2000 naprej, ko se zaradi spremembe zakonodaje niso usklajevale s plačami tako, kot bi se morale. Poleg tega zadnja leta ni nobenega usklajevanja pokojnin z rastjo plač, drugo leto pa smo tudi brez regresa. Četrti razlog je, da smo tisti z višjimi dohodki iz solidarnosti do tistih z nižjimi dohodki vplačevali bistveno več, kot zdaj dobivamo pokojnino,« nam je našela Kožuh Novakova.

Zakaj tisoč evrov »težka« upokojenec in delavec nista primerljiva? In peti razlog? Predsednica najmočnejše civilnodružbene organizacije upokojencev in nekdanja poslanka SD pravi, da ni mogoče primerjati zaposlenega v javnem sektorju s tisoč evri plače in upokojenca s tisoč evri pokojnine. Takšni upokojenci so bili namreč na odgovornih delovnih

mestih, neprimerljivih z delovnimi mesti javnega uslužbenca s tisoč evri plače.

Krizni davek je pravičen ... In kaj predlagajo v ZDUS? Progresivni krizni davek, kar pomeni, da bi vsi prispevali k varčevanju, a bi tisti z nižjimi dohodki plačevali nižji krizni davek, tisti z višjimi prihodki pa višji odstotek takšnega davka. »Tako bi imel vsak občutek, da aktivno prispeva k ureditvi razmer.«

Tisti, ki so »zafurali«, ne bodo za. Kožuh Novakova pravi, da ni pripravljenosti za uvedbo kriznega davka zaradi pomanjkanja solidarnosti. »Tisti, ki so »zafurali« državo, niso pripravljeni vložiti več za reševanje nastale situacije in prelagajo reševanje težav na najbolj revne, delavce, upokoјence, brezposelne in študente. Njim je najlažje vzeti, ker se najmanj upirajo.«

Gašper Lubej, Planet Siol.net, 29. avgust 2013

Sindikati opozarjajo, naj jih vlada ne ignorira

Nabor 55 ukrepov za izhod iz krize, pod katerim je podpisanih osem sindikalnih central, temelji na izhodiščih za socialni sporazum 2012 do 2016, ki so jih podpisali tudi delojemalci in vlada. Dokument poskuša obuditi tudi socialni dialog, če ga bo vlada ignorirala, pa se ve, kaj se lahko zgodi in se tudi bo, so v Ljubljani dejali sindikalisti.

Predstavniki osmih sindikalnih central so na novinarski konferenci v Ljubljani ob predstavitvi predlaganih ukrepov, združenih v dokumentu Nova pogodba med delom in kapitalom za izhod iz krize, pojasnili, da z njimi odgovarjajo na to, kar se dogaja v državi.

Gre za kritiko ukrepov, ki so bili oblikovani po diktatu nekaterih evropskih institucij oz. kapitala, je uvodoma pojasnil predsednik Svobodnih sindikatov Slovenije Dušan Semolič. Ponovil je, da je politika ekstremnega varčevanja, ki jo vodi vlada, pot v revščino. Zamenjati bi jo morali s potjo, ki bo osredotočena na gospodarsko rast, je poudaril.

V tem trenutku smo pred strateško dilemo, pred ključnim vprašanjem prihodnosti, to je, v kakšni družbi želimo živeti, pa je opozoril predsednik Konfederacije sindikatov javnega sektorja Branimir Štrukelj. Ob tem je izrazil bojazen, da je vlada le še »upravnik kolonije«, ki mora izvrševati ukaze »centralne oblasti«, to je Bruslja.

Predsednik Konfederacije sindikatov Pergam Slovenije Janez Posedi je na tem mestu spomnil, da pri sprejemanju centralnih odločitev EU sodeluje tudi vsakokratni slovenski premier. Tukaj, »kjer ni muh«, smo sicer po njegovih besedah zaradi »čudnih poti« privatizacije, korupcije in »več kot zanimivega« kadrovanja.

Med predlaganimi ukrepi sindikalnih central je kar nekaj takih, ki rešujejo vzroke problemov, ne pa le posledic, je ocenil Franc Zupanc iz sindikalne centrale Solidarnost. Zdi se mu namreč, da se v Sloveniji ukvarjamo samo še s posledicami. Ukrepi sicer temeljijo na podpisanih izhodiščih za socialni sporazum 2012 do 2016. Kot je povedal predsednik Konfederacije novih sindikatov Slovenije Neodvisnost Drago Lombar, je njihov namen tudi znova zagnati socialni dialog, ki da je povsem zastal.

A dokument hkrati predstavlja tudi zadnjo ponujeno roko

vladi, ga je dopolnil predsednik Slovenske zveze sindikatov Alternativa Zdenko Lorber. Sindikati so v preteklem obdobju po njegovih besedah vedno delovali konstruktivno. Sprejeli so reformi pokojninskega sistema in trga dela ter se odpo-vedali delu prejemkov, v zameno za to pa so dobili le višji DDV, višjo dohodnino, omejitve referendumске zakonodaje, fiskalno pravilo in tako naprej.

Če bo vlada predloge ignorirala, bodo konflikti še večji, je opozoril predsednik Konfederacije sindikatov 90 Slovenije Peter Majcen. Dodal je, da od svojih osnovnih stališč ne bodo odstopili, so pa pripravljeni na dialog, da se zagotovi družbo, ki bo boljša od današnje.

Sindikalisti so pojasnili, da njihov namen ni postavljanje ultimativ in da vlade ne morejo prisiliti, da dela pametno, temveč ji lahko pokažejo le meje, do kam so pripravljeni iti. Če jih ne bo upoštevala, pa se ve, kaj lahko naredijo in bodo to tudi naredili, so dodali.

Sicer pa pričakujejo, da se bodo v naslednjih dneh ob »odsotnosti žarometov« dobili s predsednico vlade Alenko Bratušek in predstavniki delodajalcev.

Med bolj odmevnimi predlogi sindikatov, katerih cilj je prehod od varčevanja k trajnostnemu razvoju in blaginji, so uvedba davčnih blagajn, kadrovska okrepitev davčnega nadzora, uvedba skupnih javnih naročil za ves državni sektor, uvedba davka na finančne transakcije, zvišanje stopnje davka na dohodek pravnih oseb na 20 odstotkov, znižanje števila občin in oblikovanje pokrajin ter olajšanje in pospešitev črpanja evropskih sredstev.

STA

Pismo bralke predsednici ZDUS

Ko sem nekoč, še v zelo mladih letih slišala za meni nerazumljive obtožbe nekega človeka o dogodkih, ki niso bili v prid partizanom med drugo svetovno vojno, sem o tem vprašala mojo mamo. Pred vojno je imela končano gostinško šolo, bila je izredno razgledana, obvladala je nemščino in imela je izreden socialni čut.

Njen odgovor na moje vprašanje je bil: vojna je tako strašna in bog ne daj, da se nam to še kdaj zgodi. Takrat ljudje niso več ljudje in naredijo marsikaj, kar v normalnih razmerah nikoli ne bi storili.

Moram priznati, takrat me je njen odgovor razočaral.

Sem ga pa zelo dobro razumela čez leta, ko smo tudi mi doživeli vojno, dolgo samo 10 dni in ne štiri leta. Takrat sem razumela mojo mamo.

Sem zdravstvena delavka, z vsem svojim srcem sem vedno razumela in skrbela za ljudi, predvsem za otroke, za njihovo zdravje, blaginjo, pravice, skratka za moje in naše otroke.

Ko smo imeli našo, slovensko vojno (še enkrat poudarjam, dolgo na srečo samo 10 dni), sem morala kot zdravstvena delavka in vojaška obveznica prekiniti planirani letni dopust. Moj starejši sin je bil že zaposlen na letališču Brnik. Takrat nismo imeli mobiltelev. Sin je zjutraj odšel v službo na Brnik, sama pa v službo v zdravstveni dom na Metelkovi. Po radiu sem slišala, da Brnik bombardirajo ...

Še danes, po tolikih letih ne znam opisati zmede v moji glavi. Takrat, če bi imela puško in bi znala streljati, bi to naredila in uperila orožje v prav take otroke, kot je bil moj, ki so bili v vojašnici nasproti zdravstvenega doma. Nič krive. Še

danes se ob spominu na to sramujem. Ne vem pa, kako bi bilo, če bi se takrat za mojega sina, starega 21 let, končalo drugače, kot se je; - na srečo je ostal živ.

Čutim dolžnost, da to napišem za vse tiste papagaje, ki v parlamentu čakajo in sodijo o vojni, belih, rdečih, naših, vaših, pa so nekateri tako mladi, da nimajo pojma, kaj pravzaprav čakajo.

Tudi sama sem svojo mamo razumela šele takrat, ko sem grozo vojne (še enkrat poudarjam, dolgo le 10 dni) in nepopisno skrb in bojazen za mojega otroka občutila na svoji koži in v svojem srcu.

Mimogrede, takrat je mojemu sinu uspelo mimo vseh cestnih blokad priti še z nekaterimi kolegi do vhoda na letališče Brnik, kjer so jih ustavili pripadniki JLA, jim repetirali puške v tilnik, jih zasliševali, zakaj in po kaj so prišli, jim prepovedali vstop na letališče in zahteval, da se vrnejo domov. Hvala bogu, kajti čez nekaj časa so Brnik bombardirali.

Šele danes razumem besede moje mame.

Klopotcem v parlamentu, ki ob vsaki priložnosti privlečejo na dan ideološke teme in razkazujejo svojo puhlost, (nekateri so celo prepričani, da si s tem pridobivajo popularnost) sporočam, da niso bili izvoljeni v parlament, da nam tam na podlagi pripadajoče minutaže, ki jim je na voljo, in na podlagi svojega ideološkega prepričanja pridigajo in razlagajo zgodovino. Za pisanje zgodovine so zgodovinarji. Iz zgodovine poznamo rek - le čevlje sodi naj kopitar.

Samooklicani monarh je bil pred 22. leti v bunkerju pod Cankarjevim domom, ljudje pa smo bili na cesti in stali puškam nasproti. Ljudje smo z delovnih mest, cest in domov bežali v zaklonišča, nekaterim ni uspelo ubežati. Žrtev med tistimi v bunkerju ni bilo, so samo zmagovalci z veliko zaslug in polnimi žepi.

Danes sem zombi. Tako nas imenuje samooklicani monarh, danes ne iz bunkerja, pač pa iz hrama demokracije.

V svoji monarhiji nam na ploščadi pred Cankarjevim domom ogradi majhen prostor in nam milostno dovoli, da tam čisto mirno, krotko in pohlevno stojimo. Hvala za tako milost.

Zato, Slovenci - dovolj je!

*Pozdrav! Zombi
(ime poznano uredništvu)*

Vsi smo ena generacija!

f3z0 Letošnji, že 13. festival za tretje življenjsko obdobje bo pod krovnim sloganom Vsi smo ena generacija! v Cankarjevem domu v Ljubljani od 1. do 3. oktobra.

Vse, od predavanj do nasvetov. Ste kdaj sanjali, da bi se s kolesom podali v daljni Maroko? Ali da bi se sprehodili po zgodovinskem mestu Jajce? Morda razmišljate, kako bi lahko živeli bolj zdravo, ali kako bi v svoj vsakdan vključili nove aktivnosti? V izobraževalnem programu festivala boste na predavanjih, delavnicah in okroglih mizah našli vrsto novih informacij in znanj.

Izvedeli boste veliko novega o tradicionalni kitajski medicini o osteoporozi in ohranjanju zdravih kosti, o vplivu bolečine na kakovost življenja, o naturopatiji, razstrupljanju za zdravo življenje, pa tudi o tem, kako se soočiti z demenco ter o paliativni oskrbi. Na voljo vam bodo nasveti za aktivno in zdravo staranje, kako izboljšati bivalno okolje, kakšne so alternativne oblike bivanja, kaj pomeni sobivanje in kako lahko stanovanja enostavno prilagodite novim potrebam. Spoznali boste, kako z medgeneracijskimi aktivnostmi dosežete boljše komunikacijo, pa tudi, kako spodbuditi medgeneracijsko povezovanje.

Ob evropskem letu državljanov boste izvedeli, kako v kar največji meri uživati pravice, ki jih daje starejšim evropsko državljanstvo, in kako (p)ostati aktiven evropski državljan.

Da vam bodo sodobne tehnologije bolj domače, se boste lahko udeležili različnih računalniških izobraževanj. Spoznali pa boste tudi različne računalniške programe in aplikacije za mobilne telefone, ki vam lahko pomagajo skrbeti za vaše zdravje in omogočajo zdravniško pomoč na daljavo.

V plesnih in športnih delavnicah boste lahko poskrbeli še za razgibavanje. Preizkusili se boste lahko v vadbi z elastičnimi trakovi, se zavrteli v ritmičnem salse in se prepustili ritmu bobnarnja na velike žoge pri vadbi Drums Alive.

Medgeneracijsko druženje. Za aktivno druženje generacij bo poskrbel medgeneracijski program, ki ga za otroke in mladino pripravljajo upokojeanci. Združeni boste izvajali projekte, ki so se izkazali za uspešne že lani: Sovine urice, literarni program za otroke, delavnica Starejši za mlajše, lutkovne igrice ipd.

V strokovnem programu o aktivnem državljanstvu in kakovosti življenja boste iskali odgovore, kaj pomeni biti evropski državljan – kakšne pravice, kakšne dolžnosti in kakšne odgovornosti nam prinaša evropsko državljanstvo, pa tudi, kaj pomeni biti aktiven državljan in kako aktivno državljanstvo uporabiti v vsakdanjem življenju, kako generacije sobivamo v današnji družbi in kako si lahko medsebojno pomagamo in se spodbujamo za kakovostnejše življenje na različnih področjih – od izobraževanja do dela, od skrbi za zdravje do pomoči in podpore, ko zbolimo ali opešamo v meri, da potrebujemo pomoč drugih, da nadaljujemo s kolikor toliko samostojnim življenjem. Prisluhnil boste mnenjem in razpravi z uglednimi strokovnjaki, politiki in drugimi javnimi osebnostmi, kot so filozofinja, sociologinja in pravna teoretičarka dr. Renata Salecl, zgodovinar in kolumnist dr. Božo Repe, evroposlanica Mojca Kleva Kekuš, psihoterapevt dr. Viljem Ščuka in mnogi drugi.

Kulturni program. Tudi kultura je ta, ki povezuje generacije. To bodo dokazali člani kulturnih, umetniških, folklornih in drugih društev ter institucij z nastopi na odprtem odru festivala. Za glasbene in plesne užitke pa bo poskrbela ZDUS, ki pripravlja Večer pesmi in plesa ter Srečanje pevskih zborov društev upokojeincev Slovenije.

Sejemska ponudba. Pomemben del festivala je sejemska ponudba, ki bo urejena po tematskih parkih. Predstavila se bodo društva upokojeincev, občine, domovi za starejše, kulturne ustanove, izobraževalne institucije, športna društva, zdravilišča, farmacevtska podjetja, medijske hiše, založniki, IT podjetja idr. Obiskovalci boste lahko v času sejma po ugodnejših cenah tudi kupovali različne izdelke in preizkusili vrsto storitev.

Svetovalnica ZDUS v živo! Prvi dan festivala za tretje življenjsko obdobje se bo svetovalnica ZDUS za izboljšanje bivanja starejših preselila v Zdusov kotiček, kjer bodo svetovalci in strokovnjaki informirali o različnih možnostih izboljšanja bivanja starejših s poudarkom na alternativnih oblikah bivanja, sobivanju in prilagoditvah stanovanj potrebam starejših.

Vabljeni na 13. F3ŽO!

Spremljajte dogajanje na: www.f3zo.si in www.facebook.com/F3ZO.festival

info.zdus

Jaz zate,
ti zame.

Vzajemna d.v.z., Vošnjakovy 2, Ljubljana.
Vsa zavarovanja se sklepajo po vsiljavnih pogojih Vzajemne d.v.z.

Nezgodno zavarovanje

vzajemna
nezgode

Zavarovanje za primer nezgodne smrti in trajne invalidnosti z vključenimi dodatnimi kritiji za večjo varnost starejših.

Nesreča nikoli ne počiva.

Sklenite **nezgodno zavarovanje za starejše** in si zagotovite dodatno finančno varnost.

Samo pri Vzajemni lahko zavarovanje sklenejo osebe do 85. leta starosti, trajanje zavarovanja in izplačilo zavarovalnine pa s starostjo ni omejeno.

Skleni zavarovanje

www.vzajemna.si

MODRA ŠTEVILKA
080 20 60

VZAJEMNA

Jaz zate, ti zame.